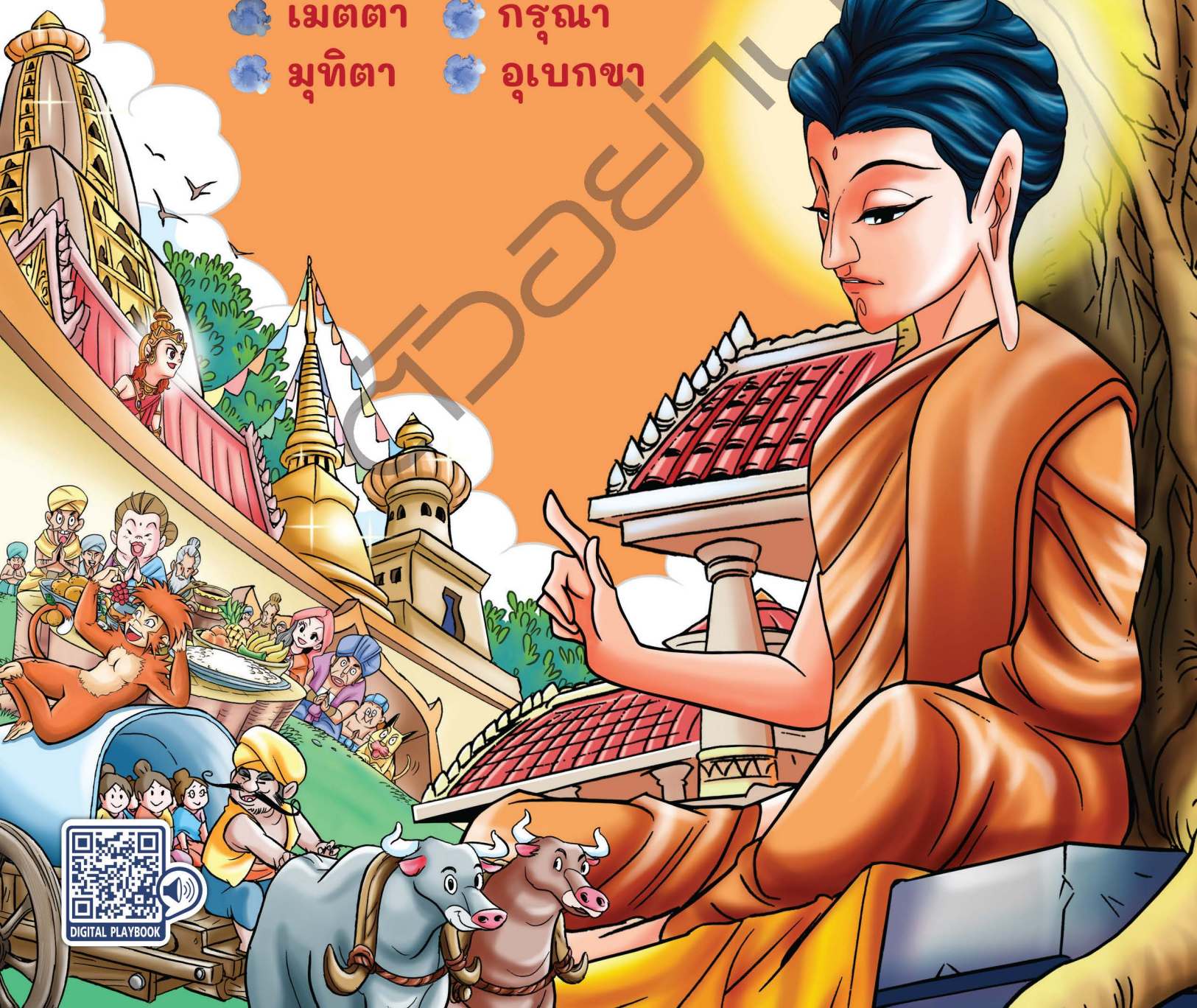

นิทานคุณธรรม พรหมวิหาร ๔

หลักธรรมในการครองตน

เมตตา กรุณา
มูทิตา อุเบกขา

นิทานคุณธรรม พรหมวิหาร ๔

หลักธรรมในการครองตน

เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

พรหมวิหาร ๔

หลักธรรมในการครองตน
๔ ประการ คือ
เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

เมตตา

๖

นิทานเรื่อง

พระราชากับรุกขเทวดาต้นไทร

พระราชารู้เมตตาช่วยให้ชาวเมือง
หลุดพ้นจากความเชื่อมงาย

๒๔

กรุณา

นิทานเรื่อง

พญาวานรผู้กล้าหาญ

พญาวานรผู้ยอมสละชีวิตช่วยบิราทรแปดหมื่นตัว
ให้พ้นอันตราย

สารบัญ

มุกิตา

๔๒

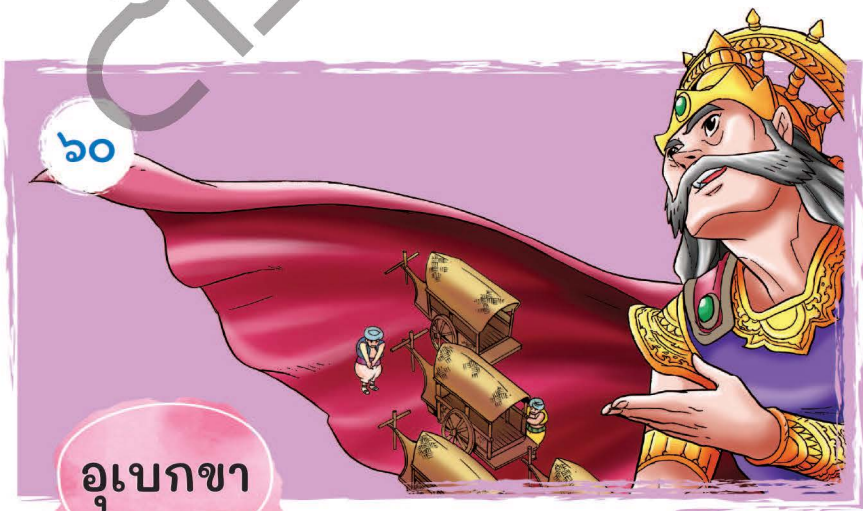

นิทานเรื่อง

พระราชเจ้าทรงธรรม

พระอนุชาองค์สุดท้ายที่พระเจ้าเจ้าลิบเก๋องค์
ทรงยินดีให้ครองราชสมบัติ

๖๐

อุเบกขา

นิทานเรื่อง

พระราชเจ้ากับคดีไม้ปฏัก

พระราชเจ้าผู้ทรงตัดสินโทษโดยไม่เอนเอียง
ด้วยชอบหรือชัง

พรหมวิหาร ๕ เมตตา

ความรัก ความปรารถนาดี
อยากให้ผู้อื่นมีความสุข

พระราช
กับรูกขเทวดาตันไทร

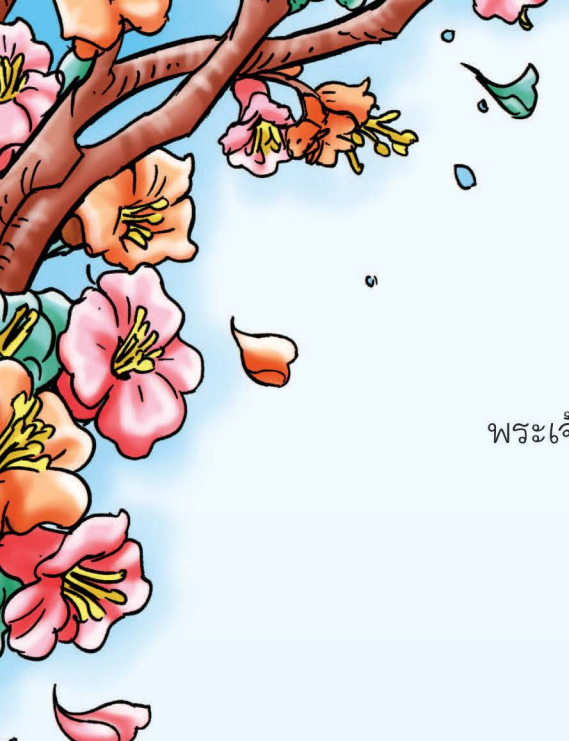
พระราชผู้เมตตาช่วยให้ชาวเมือง
หลุดพ้นจากความเดือดร้อน

ในอดีตกาล **พระเจ้าพรหมทัต** เป็นพระราช
ปกครอง **กรุงพาราณสี** ทรงตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม
บ้านเมืองสงบร่มเย็น มีพระโอรสพระนามว่า
พระพรหมทัตกุมาร ผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด
เมื่อพระพรหมทัตกุมารเจริญวัย พระเจ้า
พรหมทัตทรงส่งพระกุมารไปศึกษาวิชาความรู้
ณ เมืองตักสิลา แคว้นคันธาระ พระกุมารทรงตั้งใจ
เล่าเรียนสรรพวิชาเป็นอย่างดี

หลายปีผ่านไป พระพรหมทัตกุมารทรง
สำเร็จศิลปวิทยา จึงกราบลาอาจารย์แล้วเสด็จกลับ
สู่เมืองพาราณสี

ครั้นพระพรหมทัตกุมารเสด็จถึงกรุงพาราณสี
พระเจ้าพรหมทัตมีรับสั่งให้เข้าเฝ้า แล้วตรัสถามว่า

“พรหมทัตกุมาร ลูกเรียนจบแล้วหรือ”

“ข้าแต่พระบิดา ข้าพระองค์เรียนจบแล้ว พระเจ้าข้า”

พระพรหมทัตกุมารทูลตอบ

พระเจ้าพรหมทัตจึงตรัสกับพระโอรสว่า

“นับแต่นี้ไป พ่อแต่งตั้งลูกขึ้นเป็น**พระมหาอุปราช**
มาช่วยพ่อดูแลบ้านเมืองเถิด”

พระมหาอุปราชแห่งกรุงพาราณสีทรงช่วยแบ่งเบา
พระราชกิจของพระบิดา เสด็จไปเยี่ยมเยียน**ชาวเมือง**
อย่างสม่ำเสมอ ทรงรับฟังและช่วยแก้ไขปัญหาคความ
ทุกข์ยากโดยเต็มพระทัย พระองค์จึงเป็นที่เคารพรักของ
ชาวเมืองพาราณสี

ในกาลนั้น ชาวเมืองพาราณสีนับถือบูชา**เทวดา**
เป็นมิ่งขวัญ ทว่าทั้งเมืองมีพิธีบวงสรวงเทวดาด้วยเครื่อง
สังเวยและดอกไม้ ฐูปเทียน อีกทั้งฆ่าสัตว์เพื่อนำอวัยวะ
ต่าง ๆ มาเป็นเครื่องเซ่นไหว้ โดยเชื่อว่าเทวดาเป็น
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ช่วยดลบันดาลให้ประสบความสำเร็จ
ดังปรารถนาและทำให้แคล้วคลาดจากภัยอันตรายต่าง ๆ

“ลูกขอถวายดอกไม้ ฐูปเทียน และเครื่องเซ่น
แก่เทวดาทั้งหลาย ขอให้ท่านดลบันดาลโชคลาภให้ลูก
ด้วยเถิด”

เสียงของผู้เข้าร่วมพิธีบวงสรวงดังไปทั่วบริเวณ

พระมหาอุปราชทรงเห็นว่า ชาวเมืองพาราณสีส่วนใหญ่
หมกมุ่นอยู่กับความเชื่อและการบนบานศาลกล่าวเทวดา
จึงตรัสกับเสนาอำมาตย์ว่า

“เหตุใดชาวเมืองจึงขอให้เทวดาช่วยให้พ้นจากความ
ทุกข์ยาก ไม่คิดทำมาหากินใด ๆ มัวแต่เกียจคร้าน รอคอย
แต่ความช่วยเหลือจากเทวดา ไม่ใช่สติปัญญาช่วยเหลือตนเอง
กันนะ”

“พวกเขาเคารพนับถือเทวดา เพราะคิดว่าเทวดาบันดาล
ได้ตามที่ขอ พระเจ้าข้า” อำมาตย์ทูลตอบ

พระมหาอุปราชไม่ทรงเห็นด้วยกับการกระทำ
เช่นนั้น จึงตรัสว่า

“ชาวเมืองส่วนมากกลายเป็นคนไม่มีเหตุผล
จะทำงานใดก็ต้องรอฤกษ์ยาม มีนิสัยชอบสบาย
ไม่สนใจทำงาน ได้แต่นั่งนอนรอคอยโชคกลาง
เลือนลอย หวังผลสำเร็จที่เทวดาจะดลบันดาลให้ และ
ทำบาปคือฆ่าสัตว์เพื่อสังเวยเทวดาที่ทำให้สมหวัง”

ครานั้น พระมหาอุปราชทรงตั้งพระปณิธานแน่วแน่ไว้ว่า
“เมื่อเราขึ้นครองราชสมบัติเป็นพระราชา เราจะช่วยเหลือ
ชาวเมืองให้หลุดพ้นจากความเดือดร้อนภัย แต่ให้เชื่อการกระทำของ
ตนเอง ทำเหตุดีก็ได้ผลดี ทำเหตุชั่วก็ได้ผลชั่ว ไม่ต้องอ้อนวอน
ขอเทวดา เราจะไม่ยอมให้มีการติดสินบนเทวดา และไม่ให้ฆ่าสัตว์
เพื่อสังเวยเทวดาอีกเป็นอันขาด”

วันหนึ่ง พระมหาอุปราชเสด็จออกจากพระนคร ทอดพระเนตร
เห็นชาวเมืองต่างพากันถือเครื่องเช่นสังเวจจำนวมากมาชุมนุมกันที่
ต้นไทรใหญ่ เพื่อบวงสรวงและบนบานให้**รุกขเทวดาต้นไทร**ช่วยเหลือ
ทั้งขอลูกชาย ขอยศถาบรรดาศักดิ์ และขอทรัพย์สินเงินทอง

“ขอให้ข้ามีลูกชายไว้เป็นทายาทด้วยเถิด ข้าจะฆ่าแพะสิบตัวมา
แก้บน” เสียงบนบานของ**เศรษฐีผู้หนึ่ง**ดังขึ้น

ครั้นพระมหาอุปราชเสด็จเข้าไปใกล้ ๆ ต้นไทร
ทอดพระเนตรเห็นพิธีกรรมและเถาไม้เนื้อสัตว์สด ๆ
อยู่รอบโคนต้นไทร ก็ทรงคิดอุบายให้ชาวเมืองเล็งมงาย
หลงเชื่อผิด ๆ ทรงสร้างบูชาด้วยของหอมและดอกไม้หอม
สร่งน้ำ แล้วกระทำประทักษิณ* แสดงความเคารพ
ต้นไทร จากนั้น ทรงกราบรุกขเทวดาต้นไทรแล้วเสด็จ
กลับพระนคร

* คือ การเวียนขวา โดยให้สิ่งที่เรานับถือหรือผู้ที่เรานับถือ
อยู่ทางขวาของผู้เวียน

นับตั้งแต่นั้น พระมหาอุปราชก็เสด็จไปสักการบูชา
รุกขเทวดาที่ต้นไทรอยู่เสมอ อีกทั้งยังจัดพิธีบวงสรวงอย่าง
ยิ่งใหญ่ ประดับประดาด้วยดอกไม้หอมนานาพรรณที่ส่ง
กลิ่นหอมไปทั่วบริเวณ เพื่อตอบแทนรุกขเทวดาที่ดลบันดาล
ให้พระองค์และชาวเมืองพาราณสีได้ผลสำเร็จตามที่ขอ

ชาวเมืองทั้งหลายเห็นเช่นนั้นต่างก็พากันชื่นชมยินดี
“รุกขเทวดาต้นไทรนี้ศักดิ์สิทธิ์จริง ๆ แม้แต่
พระมหาอุปราชก็ยังเคารพกราบไหว้ สาธุ สาธุ สาธุ”

เมื่อพระเจ้าพรหมทัตสวรรคต พระมหาอุปราช
เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ ทรงพระนามว่า **พระเจ้ากรุงพาราณสี**
ทรงเปี่ยมไปด้วยพระเมตตา ทรงรักและปรารถนาดีต่อ
ชาวเมืองอย่างหาที่สุดมิได้

ครั้งนั้น พระเจ้ากรุงพาราณสีพระราชผู้ทรงธรรม
ทรงระลึกถึงพระปณิธานที่ตั้งไว้ว่าพระองค์จะช่วยให้ชาวเมือง
ทั้งหลายหลุดพ้นจากความเชื่อที่ผิด ไม่ประพฤติชั่ว และเลิก
งมงายเรื่องการร้องขอและติดสินบนเทวดา

วันหนึ่ง จึงมีรับสั่งให้เสนาอำมาตย์ พราหมณ์ คหบดี* และบุคคล
สำคัญในกรุงพาราณสีมาประชุมกัน แล้วตรัสถามว่า

“พวกท่านทราบหรือไม่ว่า เหตุใดเราจึงได้ครองราชสมบัติสืบต่อจาก
พระบิดา”

“ข้าพระองค์ไม่ทราบ พระเจ้าข้า” ผู้เข้าร่วมประชุมทูลตอบ

พระเจ้ากรุงพาราณสีจึงตรัสถามต่อไปว่า “พวกท่านเคยเห็นเราเคาะพ
กราบไหว้รูปทวารวดีที่สิงสถิตในต้นไทรหรือไม่”

“ข้าพระองค์เคยเห็น พระเจ้าข้า” เสียงทูลตอบดังขึ้นพร้อมกัน

* หมายถึง ชายที่เป็นเจ้าบ้าน ผู้มีอันจะกินซึ่งเป็นเจ้าบ้าน

พระเจ้ากรุงพาราณสีจึงตรัสว่า

“เมื่อเป็นพระมหาอุปราชา เราตั้งใจบนบานขอให้รุกขเทวดา
ต้นไทรช่วยดลบันดาลให้เราได้ครองราชสมบัติสมดังปรารถนา
แล้วเราจะทำพิธีบวงสรวงแก้บนด้วยเครื่องเซ่นสังเวยอย่างยิ่งใหญ่
ดังนั้น พวกท่านอย่ามัวชักช้าอยู่เลย จงรีบไปเตรียมเครื่องเซ่น
สังเวยรุกขเทวดาเถิด”

ครั้งนี้ได้ยืงดังนั้น เสนาอำมาตย์ในที่ประชุมจึงทูลถามด้วยความสงสัยว่า “ข้าแต่พระราชา ข้าพระองค์ต้องจัดเตรียมสิ่งใดเป็นเครื่องเซ่นสังเวย พระเจ้าข้า”

พระเจ้ากรุงพาราณสีตรัสว่า “เราบนรุกขเทวดาไว้ว่า เมื่อได้ครองราชสมบัติแล้ว เราจะแก้บนโดยจับคนที่ประพฤติชั่ว ทำผิดศีลธรรม และฆ่าสัตว์ มาประหารชีวิต จำนวนทั้งสิ้นหนึ่งพันคนให้เป็นเครื่องบวงสรวงเซ่นสังเวย”

จากนั้น จึงมีรับสั่งประกาศให้ชาวเมืองพาราณสีทราบโดยทั่วกัน

เสนาอำมาตย์ให้เจ้าพนักงานออกไปตีฆ้องร้องป่าว
ให้ทั่วกรุงพาราณสี

“ประกาศ ๆ นับตั้งแต่นี้ไป ชาวเมืองพาราณสี
คนใดที่ประพฤติชั่ว ผิดศีลธรรม และฆ่าสัตว์ เพื่อบวงสรวง
เช่นไหว้เทวดา ถือว่ามีความผิด ต้องได้รับโทษประหารชีวิต
ทันที เมื่อครบหนึ่งพันคนแล้วจะยกเลิก ทั้งนี้ ตามพระราช
ประสงค์ของพระราชา จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน”

ชาวเมืองทั้งหลายได้ยินดังนั้นก็พากันตื่นตระหนกตกใจ
กลัวว่าตนจะเป็นผู้กระทำความผิดในจำนวนหนึ่งพันคนที่ต้อง
ถูกประหารชีวิต พากันคร่ำครวญเสียงดังระงม

“โธ่ ! ตายแล้ว ข้าต้องถูกประหารเป็นแน่ ข้าเพิ่งฆ่าแพะ
แล้วเอาเนื้อไปเซ่นไหว้รุกขเทวดาที่สิงสถิตอยู่ในต้นไม้ไทร” เจ้าของแพะ
กล่าวเสียงสั่น

“เมื่อวานข้าก็ไปทำพิธีบวงสรวงเหมือนกัน ข้าต้องตายแน่ ๆ
ฮือ ๆ” พ่อค้าม้าร้องไห้โฮ

นับตั้งแต่ชาวเมืองพาราณสีได้รับทราบประกาศของพระราชา
ทั่วกรุงพาราณสีที่เคยเต็มไปด้วยพิธีกรรมบวงสรวงเซ่นไหว้ บนบาน
หรือแก้บนเทวดา บัดนี้ไม่มีใครทำอีก เลิกฆ่าสัตว์ตัดชีวิตไปเช่นสังเว
เทวดาเพราะเกรงพระอาญา

ชาวเมืองเริ่มออกมาทำงานอย่างขยันขันแข็งโดยไม่ต้อง
รอฤกษ์ยาม ไม่หวังพึ่งความสำเร็จจากการดลบันดาลของเทวดา
เลิกเห็นผิดเป็นชอบ กลายเป็นชาวเมืองที่มีเหตุผลและมีสติปัญญา
ในการดำเนินชีวิต

ด้วยพระเมตตาของพระเจ้ากรุงพาราณสีที่ทรงถือปฏิบัติตามหลักพรหมวิหาร ๔ ทรงรักและปรารถนาให้ชาวเมืองของพระองค์มีความสุข โดยเฉพาะกุศโลบายที่แนบเนียนของพระองค์ ทำให้ชาวเมืองเลิกมกมาย เลิกความเชื่อผิด ๆ ไม่รอความหวังลม ๆ แล้ง ๆ มีแก้ไขคิดทำมาหากินด้วยตนเอง ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ร่วมมือร่วมใจกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

ดังนั้น ตลอดรัชสมัยของพระองค์ บ้านเมืองจึงเจริญรุ่งเรือง ชาวเมืองมีความสุขกันถ้วนหน้า

นิทานคุณธรรม พรหมวิหาร ๔

บรรณาธิการที่ปรึกษา ดร. ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล

บรรณาธิการอำนวยการ ผ่องเพ็ญ อาษาเทวัญ บรรณาธิการ รุ่งโรจน์ อาษาเทวัญ

กองบรรณาธิการ รัตนา ภูมิพิทักษ์, จิตรีตน์ แม้นพยัคฆ์, อธิรพงศ์ ญาโนภาส

เล่าเรื่อง กฤษกร เพชรนอก วาดภาพ ทีมนักวาดสกายบุ๊กส์

ออกแบบปก ฤทธิเดช พุ่มท้วม คอมพิวเตอร์กราฟิก ฤทธิเดช พุ่มท้วม

พิสูจน์อักษร สิริพรรณ โพธิ์ศรีสุข

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 978-616-596-221-6

 SKYBOOK บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด 28, 30, 32

ซอยรังสิต-ปทุมธานี 16 ซอย 7 ต.ประชาธิปัตย์ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130

โทรศัพท์ 0-2958-1125, 0-2958-1127

e-mail : sales@skybook.co.th, saleskybook@gmail.com

 www.facebook.com/skybook.co.th www.skybook.co.th

© สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

กฤษกร เพชรนอก.

นิทานคุณธรรม พรหมวิหาร ๔.-- ปทุมธานี : สกายบุ๊กส์, 2568.

80 หน้า.

1. นิทาน I. ชื่อเรื่อง.

398.2

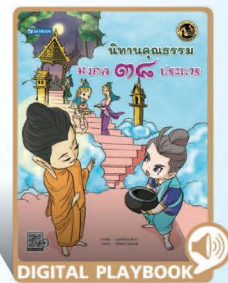
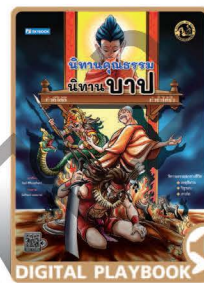
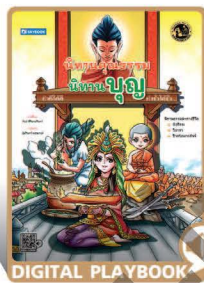
ISBN 978-616-596-221-6

นิทานคุณธรรมนำทางชีวิต

เรื่องราวของพุทธศาสนิกชนตัวอย่างที่หมั่นสร้างบุญ บริจาคทาน
รักษาศีล กระทำความดี บุญกุศลจึงหนุนนำให้พบแต่ความสุขความเจริญ
ส่วนผู้ก่อกรรมทำชั่ว ชีวิตมีแต่ความหมองมัวทั้งกายใจ
นิทานเป็นอุทาหรณ์สอนใจให้เยาวชน
ละเว้นความชั่ว กระทำแต่ความดี มีสติในการครองตน

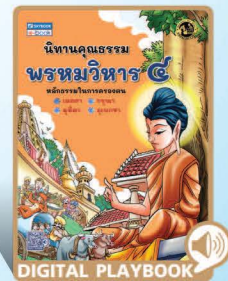
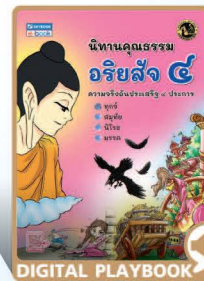

ธรรมทาน

66

สัพพทานํ ธมมทานํ จินาติ
การให้ธรรมย่อมชนะการให้ทั้งปวง

99

ขอให้ทุกท่านมีความสุขจากการอ่าน
อิมเอมกับพระธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
และเพิ่มพูนบุญกุศลด้วยการให้เป็นธรรมทาน

ขอมอบหนังสือ นิทานคุณธรรม พรหมวิหาร ๔
แต่

นิทานคุณธรรม พรหมวิหาร ๔

หลักธรรมในการครองตน

เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

ควรปฏิบัติเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

จัดพิมพ์และจำหน่ายโดย

บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด
SKYBOOK COMPANY LIMITED
28, 30, 32 ซอยรังสิต-ปทุมธานี 16 ซอย 7
ถ.ประชาอุทิศ อ.รังสิต จ.ปทุมธานี 12130
โทรศัพท์ 0-2958-1125, 0-2958-1127 www.skybook.co.th
e-mail: sales@skybook.co.th, saleskybook@gmail.com

e-book

นิทานคุณธรรม
พรหมวิหาร ๔

ISBN : 978-616-596-221-6

9 786165 962216
ราคา 335 บาท

หมวดนิทานธรรมสำหรับเด็ก